

5.4.2017

Eduskunta

Sosiaali- ja terveystalioakunta

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp)

Talentia ry kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä hallituksen esityksestä. Lausunnossamme painotamme seuraavaa:

- Uudistuksesta käytyä keskustelua ovat hallinneet terveydenhuollon kysymykset. Henkilöstövolymiltään ja kustannuksiltaan terveydenhuolto ja sosiaalihuolto eivät eroa toisistaan. Suuri osa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista kertyy tilanteista, joissa sosiaaliset tarpeet ja sosiaalihuollon tehtävät vaikuttavat kustannusten muodostumiseen.
- Sote-uudistuksen tavoite hyvinvointierojen kaventamisesta vastaa Talentian näkemystä yhteiskunnan nykyisistä ja tulevista kehittämistarpeista. Sote-uudistuksen valmisteluun on otettava mukaan sosiaalihuollon nykyiset ja kasvavat tarpeet, alaa sääntelevä yleis- ja erityislainsäädäntö sekä niihin liittyvät hallinto-oikeudellinen oikeussuojajärjestelmä ja perusoikeuslottuvuus.
- Maakunnallinen rakenne voi nykyistä paremmin turvata erityispalveluiden ja sosiaalihuollon erityisosaamisen saatavuuden. Kustannusten kasvun hillitsemistavoitteeseen voidaan päästä vain, jos uudistuksen ensisijainen tavoite terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisesta toteutuu vahvistamalla peruspalveluita ja panostamalla ehkäiseviin palveluihin.
- Tarkoituksenmukaisinta olisi, että asiakkaan/potilaan asioista otettaisiin kokonaisvaltaisesti vastuuta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Asiakas- ja palveluohjaus on edellytys, että tavoite toteutuu. Talentia katsoo, että tavoitetta voi olla hyvin vaikea sovittaa yhteen laajan valinnanvapauden kanssa.
- Sosiaalihuollon viranomaistehtävät ovat yksinomaan maakunnan liikelaitoksen tehtäviä. Sosiaalihuollon merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät tulee kokonaisuudessaan sijoittaa osaksi maakunnan omaa palvelutuotantoa, eikä missään tilanteessa voi siirtää liikelaitoksen alaisiin yhtiöihin tai yrityksille.
- Talentia korostaa, että sosiaali- ja terveydenhuollossa henkilöstön osaaminen ja jaksaminen ovat keskeinen tekijä palveluiden laadun, asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Siksi on tarpeen laajentaa henkilöstön täydennyskoulutukseen liittyviä velvoitteita koskemaan kaikkia järjestämislain mukaisia palveluita tuottavien toimijoiden henkilöstöä.
- Henkilöstön yhdenvertainen kohtelu edellyttää palkkaharmosaation toimeenpanoa välittömästi. Palkkaharmosaatioon on varauduttava osana koko uudistuksen toimeenpanoon liittyviä muutokustannuksia.
- Yhteistoiminta ja työsuojeluyhteistoiminta on turvattava valmistelussa.

Yleistä esityksen vaikutuksista

Oikea-aikainen ja laadukas asiakas- ja palveluohjaus keskeinen tekijä

Pitkällä aikavälillä kustannusten kasvun hillintä mahdollistuu, jos palvelut vastaavat varhaisessa vaiheessa ja ennakoiden asiakkaiden tarpeisiin ja tarve korkeampien kustannuksen korjaaville palveluille vähenee. Tavoite onnistuu vain hyvin resursoidulla ja toimivalla asiakas- ja palveluohjauksella.

Asiakas- ja palveluohjaus on edellytys myös sille, että palvelujen yhteensovittamisessa vastattaisiin asiakkaan palvelutarpeisiin. Asiakasohjaus on sosiaalihuollon palvelujärjestelmässä ja asiakkaan palveluprosessissa se kohta, jossa tehdään ratkaisut kustannusten laadusta ja syntymisestä. On laskettu, että esimerkiksi Tampereen kaupungin ikäihmisten palveluissa yhden asiakasohjaajan palvelutarpeen arvioinnin ja viranomaisroolin kautta kohdentuu vuodessa keskimäärin 5,5 miljoonan ja päivässä noin 20 000 euron arvosta palveluita. Asiakasohjauksen järjestäminen ja sitä tekevien ammattitaito määrittää suuresti koko palvelujärjestelmän suorituskykyä. (Asiakas- ja palveluohjaus-osahankeen loppuraportti. Tampereen kaupunki ja Sitra, 2015.)

Talentia on esittänyt valinnanvapauslakiesitykseen täsmennyksiä perustasoon kuuluvan sosiaalihuollon ja sosiaalipalvelujen ohjaukseen ja neuvontaan. Järjestön esityksen mukaan em. tehtäviä voi antaa vain sosiaalihuollon ammattihenkilö. Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki 817/2015 sisältää säätelyn periaatteesta, kuka on vastuussa asiakkaan saamasta sosiaalihuollon ohjauksesta ja neuvonnasta. Ammattihenkilölain 1 § säädetään, että ammattihenkilöllä on sosiaalihuollon toteuttamisen osalta ammatillinen osaaminen, pätevyys, ammattitoiminnan edellyttämät valmiudet ja koulutus.

Ohjaus ja neuvonta sosiaalihuollon kysymyksissä on sosiaalihuollon toteuttamista. Tältä osin ammattitoiminnan asianmukaisuutta, asiakasturvallisuutta ja ammattihenkilön ammattitoimintaa valvoo Valvira.

Asiakaslaissa ja ammattihenkilölaissa turvataan asiakkaan oikeudet laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon. Terveys- ja sosiaalihuollon ammattitoiminnassa ja sosiaalihuollon ammattitoiminnassa tulee noudattaa ammattikunnan ammattieettisiä periaatteita ja suosituksia, joissa lain lisäksi nimenomaisesti korostetaan, että ammattihenkilö ohjaa, neuvoo ja auttaa asiakasta vain niissä kysymyksissä, joihin hänellä tarvittava osaaminen ja koulutus.

Sosiaalihuoltolain mukaiset tarpeet ja terveydenhuoltolain mukaiset tarpeet voidaan arvioida yhteistyössä kuten sosiaalihuoltolain 6 § on säädetty.

Lisäksi Talentia korostaa, että kustannusten hillitseminen ei saa johtaa henkilöstöresurssien leikkaamiseen eikä palvelussuhteen ehtojen heikentämiseen. Jo nyt monissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijatehtävissä on henkilöstövajetta, eikä kustannussäästöillä saa perustella esim. kelpoisuusvaatimuksista tinkimistä palvelun laadun ja vaikuttavuuden kustannuksella. Nyt on esimerkiksi nähtävissä tilanteita, joissa sosiaali- ja terveystieteiden palveluiden

henkilöstön siirrot kuntayhtymiin ovat johtaneet henkilöstön aseman ja työehtojen heikennyksiin, kuten henkilöstövähennyksiin ja palkanalennuksiin. Yksityisten palvelujen lisääminen tulee myös lisäämään pakkoyrittäjyyttä ja määräaikaista työsuhdetta, jotka enteilevät kasvua jo entuudestaan suuren vaihtuvuuteen. Suuri vaihtuvuus taas heikentää palvelujen laatua, vaikuttavuutta ja lisää henkilöstökustannuksia.

Palkkaharmonisaatio käynnistettävä välittömästi

Palkkaharmonisointi on aloitettava heti ja kesto voi olla maksimissaan kaksi vuotta. Uudistuksen yhteydessä tulee yhdenmukaistaa kohtuullisessa ajassa samaa tai samanarvoista työtä tekevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden tehtäväkohtaiset palkat.

Esityksen vaikutusarvioinnissa palkkaharmonisaation aloittamisen ei uskota olevan mahdollista heti 2019 vuoden alussa. Kuitenkin esityksen mukaan palveluprosessien toiminnallisia uudistuksia voitaisiin aloitettava heti. Talentia huomauttaa, että ko. prosessit merkitsevät usein myös työtehtävien sisällöllisiä muutoksia sekä tehtäväjakoa ammattihenkilöiden kesken. Näillä on usein vaikutuksia henkilöstön työn vaativuuteen ja tehtäväkohtaisiin palkkoihin. Palkkaharmonisaatioon on varauduttava osana koko uudistuksen toimeenpanoon liittyviä muutuskustannuksia. Kyse on myös uudistuksen sukupuolivaikutuksista vahvasti naisvaltaisella alalla.

Maakuntalaki

52§ Maakunnan liikelaitoksen asema ja tehtävät ja 78§ hallintosääntö

Maakunnan liikelaitoksen asemasta ja tehtävistä säädettäisiin maakuntalain 52 §:ssä. Liikelaitos vastaisi tehtäviinsä liittyvästä julkisen vallan käytöstä. Maakunta määräisi 78 §:n mukaisesti hallintosäännössään toimivallan käyttämisestä liikelaitoksen organisaatiossa.

112 § Maakunnan toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

Pykälän mukaan maakunnalla olisi toiminnan yhtiöittämisvelvollisuus sen toimiessa kilpailutilanteessa markkinoilla.

Talentia huomauttaa, että sosiaalihuollon palveluilla on vahva oikeudellinen perusta, joka suojelee heikossa ja haavoittuvassa tilanteessa olevien kansalaisten asemaa. Palveluissa on usein kyse merkittävästä julkisen vallan käytöstä, perusoikeuksien turvaamisesta ja itsemääräämisoikeuden suojelusta. Asiakkaalla on oltava oikeus valituskelpoisiin päätöksiin. Sosiaalihuollon merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät tulee kokonaisuudessaan sijoittaa osaksi maakunnan omaa palvelutuotantoa.

Esityksen 112§ 1 momentin mukaisesta yhtiöittämisvelvoitetta ja 113§ ensimmäisen momentin 1 kohdan maakunnan omana toimintanaan harjoittamaa vähäistä toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla tulisi sosiaalihuollon palveluiden osalta tulkita poikkeukseksi osana viranhaltijatoimintaa, jossa päätökset ovat osa arvioinnin, tavoitteiden asettelun ja psykososiaalisen tuen kokonaisuutta. Näin ollen sosiaalihuollon viranomaistehtäviä ei voi siirtää liikelaitoksen alaisiin yhtiöihin tai yrityksille.

Yhtiöittämisen kautta tapahtuva palveluiden järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei saa olla itsetarkoitus, vaan yhtiöittämisen tarvetta tulee arvioida palvelun sisällön, palveluketjun integraation ja maakunnan palvelurakenteen näkökulmasta.

Vastuu kansalaisten palvelujen saamisesta tulee olemaan aina maakunnilla. Palveluiden nopea vieminen markkinoille on selkeä uhka julkisen palveluvelvoitteen toteutumiselle koko maassa yritystoimintaan liittyvien riskien vuoksi. Julkisen vallan vastuu sosiaali- ja terveystalouden palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa on jakamaton. Talentia katsoo, että maakunnilla tulee olla mahdollisuudet päättää tuotantonsa organisoimisesta, eikä niitä tulisi lailla määrätä ottamaan käyttöön tiettyä mallia.

Toiminnan osittainen markkinaehtoisuus aiheuttaa myös epävarmuutta sekä palvelussuhteinehtojen että henkilöstöresurssien turvaamisen osalta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Yleistä

Lain ensisijaisena tarkoituksena on väestön hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen ja tätä kautta väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen vähentäminen. Lain tarkoituksena on myös luoda asianmukaiset edellytykset hoitoon tai palvelujen piiriin pääsulle ja sille, että koko maassa on saatavilla riittävästi ja yhdenvertaisesti palveluja sekä palveluja tarvitsevien ihmisten tarpeet ja niissä tapahtuvat muutokset huomioon ottava palvelurakenne.

Erityisen tuen tarpeessa olevat asiakkaat/potilaat hyötyisivät niistä esitetyistä uudistuksista, joilla vahvistetaan integraatiota ja vähennetään väliin putoamisia. Tarkoituksenmukaisinta olisi, että asiakkaan/potilaan asioista otettaisiin kokonaisvaltaisesti vastuuta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Asiakas- ja palveluohjaus on edellytys, että tavoite toteutuu. Talentia katsoo että tavoitetta voi olla hyvin vaikea sovittaa yhteen laajan valinnanvapauden kanssa.

Esityksen yksityiskohtaisempi arviointi

11§ Palvelujen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin

Esityksen 11§ 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin.

Talentia katsoo, että palveluiden keskittäminen tai järjestäminen muiden palveluiden yhteydessä voi olla perusteltua asiakasturvallisuuden, työturvallisuuden, palvelun laadun ja vaikuttavuuden, riittävän taidon, osaamisen ylläpidon ja moniammatillisen erityisosaamisen takaamiseksi. Kun palveluita kootaan suurempiin kokonaisuuksiin, on tärkeää turvata ammattihenkilöiden oikeus ammatilliseen tukeen ja johtamiseen, sekä mahdollisuus saada konsultaatiota oman alan erityiskysymyksissä. Ammatillisilla on oltava mahdollisuus työparityöskentelyyn erityisesti silloin, kun palvelu on järjestetty kaukana asiakkaan arkiympäristöstä ja yhteisöstä. Esityksen mukaan myös sosiaalihuollon erityisryhmien tai muista syistä erityisen vaativien sosiaalipalvelujen palvelutuotanto voidaan asetuksella säätää maakunnan tehtäväksi. Epäselväksi jää, mitä kyseessä olevat palvelut olisivat.

14§ Palvelustrategia

Maakunnan palvelustrategiassa (14§) on määriteltävä, mikä osa hankinnoista kilpailutetaan palvelujen innovatiivisuutta ja kustannusvaikuttavuutta parantavien uusien ratkaisujen kehittämiseksi.

Talentian korostaa, että kirjaus on ongelmallinen, jos maakunnassa ei luonnostaan ole pohjaa monituottaja -mallille.

16§ Maakuntien yhteistyösopimus

Esityksen 16 pykälän mukaan yhteistyöalueeseen kuuluvien maakuntien on laadittava maakuntien yhteistyösopimus. Pykälän 1 momentin mukaan sopimuksen tarkoituksena on sovittaa yhteen yhteistyöalueeseen kuuluvien maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Näin keskenään erilaiset maakunnat ja niiden palvelut voidaan toteuttaa tavalla, joka mahdollistaa alueellisesti toimivan ja tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

Talentia katsoo, että esitetyn pykälän tavoitetta on kuitenkin vaikea yhdistää valinnanvapaudesta annetun lakiluonnoksen tavoitteen kanssa, jonka mukaan kukin maakunta voisi päättää itsenäisesti laajemmasta valinnanvapaudesta.

19§ Palvelurakenteen, investointien ja tiedonhallinnan ohjaus

Järjestämislain 19 pykälän 1 momentin perusteella valtioneuvosto voi antaa maakuntia sitovia hallintopäätöksiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen kehittämisen edellyttämistä toimenpiteistä, laajakantoisista investoinneista ja tietojärjestelmäpalvelujen toteuttamisesta.

Talentia katsoo, että pykälän perusteluita laajakantaisista investoinneista on laajennettava. Hyvinvointi- ja terveyshyötyjen osoittaminen saattaa olla hankalaa joidenkin sosiaalisten investointien kohdalla, tai hyödyt saattavat näkyä viiveellä. Talentia pitää erittäin tärkeänä sitä, että maakunnissa investoidaan terveyteen ja hyvinvointiin ja ylitetään lakisääteisiä velvoitteita.

23§ Palvelun tuottajan velvollisuudet

Esityksen 23 § kohdan 3 mukaan palvelut on toteutettava asiakkaan asiakassuunnitelman mukaisesti. Tähän perustuen palvelun tuottajien on huolehdittava siitä, että asiakkaille laaditaan asiakassuunnitelmat silloin kun erityislait sitä edellyttävät ja sen pohjalta toteutettava asiakkaiden palvelut heille yksilöllisesti laadittujen asiakassuunnitelmien mukaisesti.

Talentia korostaa, että asiakas- ja palveluohjauksen toteuttaminen edellyttää siihen valmiudet antavien tutkinto- ja osaamisvaatimusten määrittelyä, jotta asiakkaiden esimerkiksi moninaisiin yksilöllisiin sosiaalihuollon tarpeisiin vastataan asiakkaiden tarpeet, etu ja asiakasturvallisuus huomioon ottaen siten kuin sosiaalihuoltolaissa (mm. 1, 4 ja 36 §:t), sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (mm. 4 §) ja sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa (mm. 1 ja 4 §:t) sekä vanhuspalvelulaissa (mm. 1 ja 7 §:t) säädetään.

Lisäksi Talentia korostaa, että kattava ja yksilöllinen asiakassuunnitelma on jo itsessään palvelupäätös, jonka laatiminen edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijuutta. Sosiaalihuollon palvelutarpeenarvio ja palvelusuunnitelma tulee nähdä yhtenäisenä, vaativana prosessina josta voi vastata vain sosiaalihuollon laillistettu ammattihenkilö.

35§ Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoiminta maakunnassa

Esityksen 35 pykälässä säädetään maakunnan järjestämisvastuulla olevin palvelujen kehittämisestä sekä alue- ja organisaatorajat ylittävistä kehittämisyhteistyöstä.

Talentia pitää tavoitteita kehittämisyyhteistyön yhteistyöstä hyvänä. Kehittämisyyhteistyö on otettava huomioon ja todettava myös yhteistyösopimuksessa. Sopimuksen valmistelu tehdä huolellisesti kaikkia osapuolia kuullen, mikä on haastavaa, sillä yhteistyölle ei ole olemassa olevia rakenteita. Sosiaalialan osaamiskeskusten rooli tulee näkyä sopimuksessa.

43§ Maakunnan tilojen käyttäminen koulutus- ja tutkimustoimintaan

Esityksen 43 § mukaan maakunnan liikelaitoksen palveluksessa olevat sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia osallistumaan koulutus- ja tutkimustoimintaan. Henkilöstön osallistumisesta on sovittava liikelaitoksen ja yliopiston tai muun koulutuksen järjestäjän kesken.

Pykälän 4 momentin perusteluteksti on korjattava lakipykälää vastaavaksi: ”...maakunnan palveluksessa olevat **sosiaali- ja** terveydenhuollon ammattihenkilöt olisivat velvollisia osallistumaan **sosiaali- ja** terveydenhuoltoalan koulutus- ja tutkimustoimintaan siten, kuin siitä on kuntayhtymän ja yliopiston tai muun sosiaali- ja terveystalouden koulutuksen järjestäjän kesken sovittu.”

46§ Ohjaus- ja arviointikäynnit ja 47§ tarkastusoikeus

Esityksen 46 § 1 momentin perusteella valvontaviranomainen voi tehdä kuntiin, maakuntiin ja maakuntien liikelaitoksiin ohjaus- ja arviointikäyntejä. Esityksen 47 § säädettäisiin maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja toiminnassa käytettävien toimitilojen tarkastuksesta. Pykälän 2 momentin mukaan tarkastus kohdistuisi maakunnan ja maakunnan liikelaitoksen tässä laissa tarkoitettussa toiminnassa käytettäviin toimitiloihin.

Talentia katsoo, että viranomaisvalvontaa, siihen liittyviä ohjaus- ja arviointikäyntejä sekä tarkastusoikeutta ei tule syytä rajoittaa yksinomaan maakuntaan ja sen maakuntien liikelaitoksiin. Valmisteilla olevan valinnanvapausmallissa sote-keskuksista tulisi palveluvalikoimaltaan laaja-alaisia toimijoita, joten lainmukaisuuden sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi valvonta on kohdistettava monituottaja -mallissa kaikkiin tuottajiin.

59§ Henkilöstön ammattitaidon ylläpito

Esityksen 59 § velvoittaa maakuntaa huolehtimaan henkilöstön täydennyskoulutuksesta. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015) astui voimaan 1.3.2016. Lain 1§ mukaan soveltamisalana on julkista tehtävää hoitavan yhteisön tai yksityisen toimijan palveluksessa olevat sekä itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivat sosiaalihuollon ammattihenkilöt. Lain 5 § 1 momentin mukaisesti sosiaalihuollon ammattihenkilö on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitaitoaan sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Toinen momentti säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilön työnantajan veloitteesta luoda edellytykset sille, että ammattihenkilö saa työssään tarvittavan perehdytyksen ja että hän voi osallistua ammattitaitonsa kehittämiseksi tarpeelliseen täydennyskoulutukseen. Sosiaalihuollon ammattihenkilölain 15 § mukaan Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo valtakunnallisesti sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoimintaa. Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoimintaa toimialueellaan.

- Talentia korostaa, että sosiaali- ja terveydenhuollossa henkilöstön osaaminen ja jaksaminen ovat keskeinen tekijä palveluiden laadun, asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Osaamiseen liittyvät täydennyskoulutus ja työnohjaus, joista jälkimmäinen on sosiaalialan henkilöstön osaamisen kehittämisen ja jaksamisen kannalta oleellinen. Siksi on tarpeen laajentaa henkilöstön täydennyskoulutukseen liittyviä velvoitteita koskemaan kaikkia järjestämisalain mukaisia palveluita tuottavia toimijoita.

Laki maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta

6§ Maakunnan väliaikainen valmistelutoimielin ja 7§ Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät ja toimivalta

6§ pykälän 1 momentin mukaan maakunnan väliaikainen valmistelutoimielin vastaisi maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes maakuntavaltuusto olisi valittu ja maakuntavaltuuston asettama maakuntahallitus olisi aloittanut toimintansa.

7§ pykälän 2 momentissa kuvataan valmistelutoimielimen tehtävät. 2 momentin 1 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle selvittää maakunnalle siirtyvä henkilöstö ja valmistella maakuntavaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi. 2 momentin 5 kohdan mukaan valmisteltaviksi tulisi esimerkiksi ehdotus maakunnan hallintosäännöksi, johtamisjärjestelmäksi sekä tuotanto- ja yhteistyörakenteiksi.

Maakunnat perustetaan 1.7.2017 alkaen, tämän jälkeen maakunnan nimiin voidaan tehdä oikeustoimia ja palkata maakunnalle omaa henkilöstöä. Samalla on kuitenkin todettu, että tehtävien järjestämisvastuu sekä henkilöstö siirtyisivät niille kokonaisuudessaan 1.1.2019. On epäselvää, mitä tämä väliaikaishallinnon vaihe käytännössä tarkoittaa henkilöstön kannalta. Talentia esittää, että 7§ lisätään velvoite väliaikaiselle valmistelutoimielimelle noudattaa lakia työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa siten kuin se erinäisissä säännöksissä on esitetty. Väliaikaisen toimielimen tehtäviin liittyvät päätökset tulee valmistella yhteistoiminnassa maakuntien, kuntien ja kuntien henkilöstön edustajien kanssa. Lisäksi lakiin on kirjattava vastaava säännös työsuojeluyhteistoiminnasta.

10 § Viestintä

Pykälässä asetettaisiin väliaikaiselle valmistelutoimielimelle velvollisuus viestiä ja tiedottaa maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta.

Viestintä tulee kohdentaa myös henkilöstölle.

43 § Yhtiöittäminen

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sosiaali- ja terveystalouksien ja palvelujen osalta siirtymäajasta maakuntalain 112 §:n mukaiselle yhtiöittämisvelvollisuudelle. Ehdotettavan säännöksen mukaan maakuntalaissa säädetyn yhtiöittämisen tulisi olla tehtynä viimeistään 31.12.2020.

Siirtymäaika on liian lyhyt. Koko uudistuksen ensimmäisiä isoja muutoshankkeita on lähes 200 000 kunnan ja kuntayhtymien henkilön siirtyminen maakuntien palvelukseen. Henkilöstön siirtoon ja uuden palvelutuotannon käynnistämiseen on varattava riittävästi aikaa. Henkilöstön osallistuminen uudistuksen suunnitteluun ja valmisteluun on turvattava.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry

Tero Ristimäki
puheenjohtaja

Marjo Katajisto
erityisasiantuntija